

Варакута О.М.
к.п.н., доц. кафедри географії та методики її навчання

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ВИВЧЕННЯ КУРСУ «СВІТОВІ ОСВІТНІ ТRENДИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Мета статті: ознайомити з інноваційними підходами під час вивчення магістрантами курсу «Світові освітні тренди у підготовці фахівців вищої школи»

Вклад основного матеріалу. Інновації в освітньому просторі – невід’ємна частина сучасного суспільного розвитку. Зараз ми можемо спостерігати поступове, але впевнене становлення нової системи освіти, яка використовує останні досягнення науки і техніки, сприяючи гармонійному “інтегруванню” дитини, учня, студента в сучасне інформаційне суспільство. Останні розробки у сфері смарт-технологій, робототехніки, доповненої і віртуальної реальності тощо покликані стати стрижнем цілісного інноваційного освітнього процесу, значно підвищуючи його ефективність.

На сучасному етапі розвитку освіти виникає необхідність оновлення методів, засобів та форм організації географічного навчання. Ця проблема пов’язана з розробкою та застосуванням у навчальному процесі нових педагогічних технологій та світових освітніх трендів. Проблема педагогічних технологій присвячено чимало наукових досліджень С.П. Бондаря, І.М. Дичківської, Л.В. Пироженко, О.І. Пометун. Такі вчені, як Н.В. Лескова, С.Г. Кобернік, В.П. Корнеєв, Л.І. Круглик, С.М. Пальчевський, Г.П. Пустовіт, А.Й. Сиртенко, Б.А. Чернов в останніх публікаціях розглядали певні аспекти інноваційних підходів у вивченні географії.

У цілому, під інноваційним процесом розуміють комплексну діяльність щодо створення (розробки), засвоєння, використання та поширення нововведень, які позитивно змінюють систему освіти, визначають її розвиток і характеризуються новим чи вдосконаленим змістом освіти, засобами навчання, виховання, освітніми моделями та адекватними їм системами управління, зафіксованими у формах, придатних для апробації, розповсюдження та освоєння.

Як зазначається в Концепції нової української школи, «... у 2020 році найбільш затребуваними на ринку праці будуть вміння навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі». [4,С.6]

У підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за напрямом 106 Географія галузі знань «Природничі науки», майбутніх викладачів географічних дисциплін значний вплив має зміст нової дисципліни «Світові освітні тренди підготовка фахівців у вищій школі», на вивчення якої відводиться 90 години з кредити ЄКТС.

Курс спрямований на формування ключових компетентностей, серед яких:

навчально-інформаційні компетентності: здатність засвоїти теоретичні засади інноваційних технологій та світових освітніх трендів формування елементів географічних знань і предметних вмінь для застосування їх у професійній діяльності;

конструктивні компетентності: вміння аналізувати програми курсів для вищої школи, підручники та інші засоби навчання, проектувати зміст навчання, планувати різні види педагогічної діяльності викладача (робочі програми, проектування лекцій, семінарських і лабораторних занять, позаурочних заходів тощо) та пізнавальної діяльності студентів, розуміти доцільність застосування сучасних дидактичних інструментів у навчально-виховному процесі;

методичні компетентності: здатність ефективно й творчо підбирати та впроваджувати методичний апарат навчання географії у вищій школі (методи, методичні прийоми, інноваційні технології, засоби та форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, в тому числі світові освітні тренди), розробляти ефективні технології формування основних компонентів змісту географічної освіти, контролювати та коригувати якість їх засвоєння;

дослідницькі компетентності: самостійно проводити наукові дослідження сучасної методики підготовки фахівців географії, використовуючи найрізноманітніші джерела інформації та сучасні наукові методи дослідження, здійснювати діагностування практичної ефективності засвоєних студентами географічних знань у життєвих ситуаціях;

організаторські компетентності: оволодіти навичками організації навчально-пізнавальної діяльності студентів як на аудиторних заняттях, так і в позааудиторній діяльності;

практичні компетентності: здатність майбутніх викладачів до прикладного, алгоритмізованого, творчого впровадження у навчально-виховний процес з географії сучасних освітніх трендів та інноваційних технологій навчання (насамперед, комп'ютерні технології). [1]

У формуванні цих компетентностей важливу роль відіграють практичні заняття, теми яких: 1. Наукова організація і планування навчального процесу на географічному факультеті у вищому навчальному закладі. 2. Інноваційні підходи до контролю і корекції знань студентів їх місце в технологіях навчання географії у вищій школі. Тестування. 3. Впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес з географії у вищій школі. 4. Хмарні технології. 5. Принцип BYOD (Bring your own devices) – Принесіть свої власні пристрої. 6. Проектна технологія навчання. 7. «Гейміфікація (Ігрофікація)» – Навчайся, граючись. 8. Технологія перевернутого навчання. Ментальні карти (карти розуму). 9. Кейс-технології.

Всі заняття розроблені за одним алгоритмом: порядковий номер лабораторного заняття, його тема, мета, завдання для самопідготовки, завдання для методичного практикуму, індивідуальні завдання, рекомендовані джерела, які доцільно опрацювати під час підготовки до заняття.

На особливу увагу заслуговують інтерактивні завдання для самостійної роботи, яка розглядається як процес творчого пошуку магістрантів у підготовці до аудиторного заняття, до індивідуального засвоєння певного обсягу навчального матеріалу, вирішення запропонованої проблеми або виконання нестандартного завдання. До значної кількості завдань є методичні роз'яснення.

Практичні заняття потребують інноваційних підходів та застосування сучасних технологій навчання, а саме: технології особистісно-орієнтованого навчання; технології проблемного навчання; технології диференційованого навчання; технології гуманістичного навчання; технології модульно-рейтингового навчання; технології групового навчання тощо, а також творчих зусиль, педагогічної винахідливості та майстерності. Наприклад, вивчаючи тему «Принцип BYOD (Bring your own devices) – Принесіть свої власні пристрої» під час самопідготовки магістрантам необхідно розкрити зміст Принципу BYOD (Bring your own devices) – Принесіть свої власні пристрої. *(BYOD дозволяє студентам використовувати персональні мобільні пристрої, які можуть включати в себе ноутбуки, планшети, електронні книги, смартфони та навіть MP3-плеєри, як засоби та інструменти для активного навчання. Використання ідеї BYOD дозволяє студентам працювати в режимі онлайн і в короткі терміни опрацьовувати отримані результати, проходити опитування, створювати власні закладки, входити в електронний кабінет без логіна і пароля),* дидактичні особливості та вимоги щодо їх використання в освітньому процесі вищої школи, можливості, проблеми та перспективи використання власних мобільних пристроїв.

Висунення своєї думки та її обґрунтування вимагає на практичному занятті Метод «ПРЕС»: Чи доцільно вважати Принцип BYOD (Bring your own devices – Принесіть свої власні пристрої) - найефективнішим в освітньому процесі вищої педагогічної школи? На особливу увагу заслуговують завдання «Методичного практикуму».

Завдання 1. Сформулюйте 3-4 завдання під час вивчення різних тем однієї з географічних дисциплін у вищій школі (дисципліна за вибором студента), які вимагають використання на практичному занятті власних мобільних пристроїв (Принцип BYOD (Bring your own devices)). Запропонуйте своїм одногрупникам виконати їх на занятті (модельовання). З'ясуйте, чи ефективним є даний світовий освітній тренд.

Завдання 2. Використовуючи принцип BYOD (Bring your own devices) зробіть аналіз навчально-методичного забезпечення дисциплін, які ви вивчаєте у магістратурі, занесеного у систему MOODLE ТНПУ імені Володимира Гнатюка. (Кожен магістрант аналізує один

навчальний курс). Які зміни та доповнення ви би зробили щодо їх структури та змісту? [1]

Завдання творчого характеру передбачені на кожному практичному занятті з курсу «Світові освітні тренди у підготовці фахівців вищої школи».

Для їх виконання магістрантам рекомендується використовувати науково обґрунтовану та перевірену на практиці систему традиційних й інтерактивних технологій, світових освітніх трендів, інноваційних засобів навчання.

Таким чином, навчальний курс є новою, цікавою дисципліною, яка сприяє підготовці сучасного викладача географії.

Список використаних джерел:

1. Варакута О.М. Світові освітні тренди підготовки фахівців у вищій школі. Лабораторні заняття: Навчально-методичний посібник для магістрів географічних спеціальностей. Тернопіль, 2019. 32 с..
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
3. Компетентнісний підхід як інноваційний напрям у навчанні географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nikolyk-l-p.korostushiv.com/?p=12362>
4. Концепція нової української школи. Проект для обговорення. - [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html>
5. Морзе Наталія Сучасні тренди в освіті. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://tempus.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/suchasni-trendy-v-osviti-monitoring.pdf>
6. Третьяченко В.В., Левченко О.О., Левченко О.Ом. Лисих Л.П. Інноваційні технології у вищій школі: соціально-психологічний аспект. Монографія. Луганськ: Видавництво «Глобус», 2008. 228 с.